

**КРИМІНАЛЬНА
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА
ВТРАТУ ДОКУМЕНТІВ, ЩО
МІСТЯТЬ ДЕРЖАВНУ
ТАЄМНИЦЮ**

Мета дослідження полягає в комплексному аналізі питань кримінальної відповідальності за розголошення державної таємниці та втрати документів, що містять державну таємницю, спрямована на поглиблене вивчення чинного законодавства України щодо забезпечення схоронності державної таємниці та практики його застосування.

Досягнення поставленої мети зумовило постановку та виконання таких **завдань**:

1. Дослідити історію становлення та розвиток вітчизняного законодавства, яке встановлювало кримінально-правову заборону розголошення державної таємниці та втрати документів, що містять державну таємницю, а також специфіку відповідних норм чинного законодавства зарубіжних країн.
2. Провести юридичний аналіз складу злочинів які пов'язані з втратою документів, що містять державну таємницю, їх кваліфікуючі ознаки , критерії кваліфікації та відмежування від суміжних протиправних діянь.
3. Узагальнити нормативно-правові матеріали у сфері охорони державної таємниці для послідууючої можливої більш предметної розробки та дослідження зазначених складів злочинів.

Здійснені за ініціативою СБ України організаційні та практичні заходи сприяли вдосконаленню національної системи охорони державної таємниці, зміцненню режиму секретності. Нині є всі підстави стверджувати, що система успішно діє на демократичних засадах і надійно захищає життєво важливі інтереси держави.

Безпосередній об'єкт злочину має найбільш суттєве значення для правотворчої та правозастосовчої діяльності. Під ним слід розуміти охоронювані певним кримінальним законом конкретні соціальні цінності, яким заподіюється шкода злочином, що підпадає під ознаки даного складу. Правильне визначення безпосереднього об'єкта дозволяє дати характеристику соціальним цінностям, що підлягають захисту, більш глибоко оцінити характер суспільної небезпечності протиправного посягання й вирішити, яку саме норму права застосовувати, тобто правильно кваліфікувати злочин і відмежувати його від подібних суспільно небезпечних діянь.

Порушення порядку поводження із вказаними матеріальними носіями інформації або предметами містить склад злочину, передбаченого ст. 329, лише у випадку, якщо воно стосувалось порядку, встановленого законом, а не будь-яким іншим нормативно-правовим актом, і може полягати в недотриманні: а) режиму секретності при роботі з відповідними документами чи предметами: неправильна організація обліку таємних предметів (скажімо, передавання їх іншим працівникам без оформлення у відповідних облікових документах), відсутність належної охорони приміщень, де зосереджені таємні документи, недотримання належних умов транспортування таких документів (предметів) (наприклад, пересилання звичайними засобами поштового зв'язку замість фельд'єгерського чи інших спеціальних засобів зв'язку), робота з таємними документами в умовах, що не гарантують їх збереження (скажімо, у місцях, які не обмежують вільний доступ до них сторонніх осіб); б) правил таємного діловодства: передавання таємних документів на доповідь, ознайомлення чи виконання без належного оформлення, несанкціоноване виготовлення копій таємних документів і т. ін.